

Szerkesztői iroda:
Kassa, fönt a 64. sz. á-
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
küldendők.

Kézirat

Csak bejelentés leveleket
fogadjunk el.

Semmit sem közlünk, ha
nem tudjuk, kitől jön.

Megjelenik minden vasárnap.

SZÍNHÁZI KÖZLÖNY

A vidéki színház érdekeit képviselő hetilap.

A kassai színházi választmány hivatalos közlönye.

Felölös szerkesztő: Báthory Románosik Mihály.

Kiadóhivatal:
Kassa, fönt a 64. sz.
hová az előfizetési díjak
küldendők.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva, vagy
vidékre postán küldve
Égés évre... 6 frt — kr.
Fél évre... 3 frt — kr.
Negyed évre... 1 frt 50 kr.
Két óra... 1 frt — kr.
Egy óra... — frt 50 kr.

Előfizetések bármely nap-
tól elfogadtnak.
Nyílt-ter soronként 15 kr. A
nyílt-ter díjak előre fizetendők

A régi és a modern színpad. *)

Írta: Molnár György.
(Vége.)

Az új népszínház kezét megkötötték, ennek nem szabad a drámai művészet magasabb válfajait műsorába fölvenni, pedig manapság még sikerebben áldozhatna e fényes színház és színpad olykor-olykor, a vidám műza mellett a komoly drámai művészetnek is, mint hajdan a kicsiny, a patriarkálisnak nevezett budai népszínház nagy erkölcsi eredményekkel tehette és tette, honnan nem egy dráma költői tehetség kelt biztos szárnyakra a szegény vagy Porzó nyelvén mondva: „a közös fészekből”, valamint nem egy visszautasított drámai mű került a csak országos mankón járó és élni tudó nemzeti színház színpadára, mely ép abból kezd kivetközni, a miért az országos segélyt, a mankót kapja t. i. nemzeti jellegeből, a honi drámairodalom ápolásából, a hazai dráma és opera művészek neveléséből, fejlesztéséből! És amint a költői tehetségekkel tesznek, úgy bannak el a színésztehetséggel is.

Föl-föl kapnak egy talentumot, előre kitrombitatják mint az új műveket, hogy ilyen megamolyan, — de aztán a fölfújó nagyságok csakhamar üres hólyagként szétpattannak a színpadon.

Amint drámairodalmat, költői tehetségeket nem képesek fejleszteni, ép így nem bírnak a színésztehetségeket sem nevelni; csak az epigonok seregét, csak a segédszínészek körűt szaporítják.

Milyen legió van már ezekből is a központ? És ugyan mi haszna, mily gyakorlati és művészeti értéke, mily jövőbeli kilátása van mindezekből a honi drámai művészetnek, a magasabb dráma irodalomnak?

Pedig úgy helyzetök, körülményeik, mint eszközeiknél fogva, melyekben élnek, melyekkel a művelt világ minden színpadait közl legbövebben rendelkeznek, valamint hasonlíthatatlan előnyeikkel, ha a vezetéshez, ha a képezéshez értenének, maradandó eredményeket produkálhatnának.

Módjuk és alkalmuk is volna erre; nemesek a visszautasított drámaíró és színésztehetségeknek jóakaróbb, gondosabb fölkarolása által, hanem protegáltjaiknak eszes instruálása, tapintatos és helyes alkalmazásával, melyet ha ezérszerűen tudnának gyakorolni, nem volnánk szemtanúi ama szomorú látványoknak, hogy a sok föltölt és fölkapott talentum oly hamar elkopik, tehetségeiknek olajmészéből alig piszlantott egy-két lángocska föl, már is kialudott többnyire olyan rekvizitum mécs világitással vált, melyet a színpad hátterében az árnyékok és kísérteties árnyak elmosódó körvonalainak bágyadt megvilágítására szoktak használni.

Ezek bizony nem vonzó, nem lelkesítő példák a tehetségekre, melyek ha maguktól nem teremnek, amint kivéve a légszellemeket nem is teremhetnek, keresni, előidézni kell.

Sok példa van arra, hogy még a meglévőt, a kézet sem látják meg, nem hogy keresniük, s ha van a ki szemüket kinyitja, tagadásba veszik, mert nem akarják, mintha félnének tőle.

*) Kitévő tragikusunk, ezen vonzó iránylyal írt cikk-sorozatát, melyben feltárja a jelenkori színpad szomorú képét, ajánljuk olvasóink különös figyelmébe. Molnár ur ezen cikkében többek közt rámutat azon igazságtalanságra is, melyet az érdeke, a pártaskodás, a klikk, Budapestben elkövet, azon vidéki színészekkel szemben, kik a fővárosi színpadon akarják tehetségeiket bemutatni; hasonlóképpen tesznek a tehetséges fiatal drámaírókkal is. Mert bebizonyult tény, hogy az előadásra ajánlott, megaranyozott művek elbúknak, míg a visszautasított színművek, diadalal járnak a vidéki nagyobb városok színpadait. — Mai napság nem kell dráma, — pedig ez a valódi színművészet, — ma csak esőgő-sipkás bohózkodás kell, ez virágzik, míg a hatalmas honi dráma hanyatlik. E föltölti aggodalmának ad kifejezést nagydráma munkatársunk az igaz meggyőződés hangján. Fájdalom de való, hogy így van. Szerk.

Azt az egy-két komolyabb törekvésű tehetséget, a kik a magyar színház e szomorú állapotában még nem veszítették el erkölcsi erejüket, bátorságukat, s a posványos mezőt taposva virányosabb rétekre igyekeznek, — ha beakarják mutatni szorgalmuk eredményét, a próbajátékon nem azzal utasítják vissza, hogy még képtelenek megállni az első magyar színpadon, — bár ezt a mértéket a protegáltaknál nem alkalmazzák — hanem, hogy a választott mű, melyben az illető föl szeretne lépni, nem drámai mű és a szerep — nem is szerep, mint közelébb így beszél egy tehetséges fiatal színész — hogy Jókai „Szigetvári vértanúk” drámájára és Zrínyi szerepére melyben föl akart lépni, ezt mondták neki. Nagyon jellemző adalék ez drámairodalmi, színész-történelmi állapotjainkhoz. A esőgő-sipkás színészkedés, az idegen istenségek bálványozása miatt, lehurrogják a nemzet költőjének, lelket emelő, hazafi erényekre, jellemeire buzdító, nemes nagy példákra oktató, kristály tiszta erkölcsöket tükrözőtő szép művet, melyet a nemzet évek hosszú során át tapsolt, koszoruzott, mely mű az országos színháznak is oly sok diadalt szerzett, sőt előadásai mintegy drámai ünnepek voltak.

Ily utra valókkal boesátják el a központról a komolyabb törekvésű vándorszínész tehetséget; a költőt, a fiatal drámaírot pedig értelmetlen kritikával, inkább dorongolással verik el. Még középutat sem ismernek!

Aztán esodálkozhatunk-e, hogy nincsen sem írói, sem színészi sucszeneczia?!

A tárgyilagos kritika helyett csak megkorbácsolt, de föl nem világosított költő, fiókba teszi geniusának teremtmenyeit és tollát ketté törli!

A színész-tehetség, a ki évek hosszú során át tanulta Zrínyit, mely szerep keble istenségévé lőn, a cinikus megjegyzésre, hogy Zrínyi nem is szerep — lelke világában megrendül, oltára összeomlik s társainak — a kiknek mint hihetetlen mesét elbeszéli — gúnyos kacaját hallván, arra ébred, hogy ő évek óta fántom után futott, s hogy a mi őt és oly sokakat annyi idő alatt úgy lelkesített, az ma csak rege már, — egy bús rege, melyet kinevet a modern színpad embere. Leteszi a jellem-álcát, ketté törli ez is az indulatok és szenvedélyek törét, lerugja lábairól a kurtunust, szétépi tógáját, palástját, homlokáról a babért a szelekbe szórja, papucsot huz föl, tarka rongyokat ölt fel, fejére esőgő-sipkát tesz, kezébe bachanus pálezát markol és sirva vigyorgó ábrázattal fölesap bohócznak! A direktor megőrül neki és gázsiját tüstént fölemeli 100 forinttal.

Ez képe — szomorú képe a modern színpadnak!

Igy szaporodik a yokoszok serege, s utánna az idegen bálványimádók tömege.

Igy vonul el a határokból is messze a magasztos drámai műza, lefordított fáklával gyászfátyollal — mintegy soha vissza nem térő fényes mult foszladozó árnyéka!

A esillogó paloták aranyos kupolái, biboros függönyei, a nagy hangu statutumokra, melyeknek elven és alapján a municiplumok fölépítik a díszes csarnokokat, az édes-mézes szavu prologusokra, melyekkel minden új színházat felavatnak, az ezt ünneplő áldomásokon durrogó pezsgő gyöngyö habjai mellett fölzálló toasztok hivatató szövegeire, szalma és mámor lángolásokra, az isteni műza nem fog visszatérni a látóhatár elenyésző ködéből, mert tudja, hogy hamis mosoly, csalfa játék mindaz a mi utánna hangzik, s hogy mind e sok szép szó és aranyos épület, a esőgő-sipka egyeduralmának szól és készült.

Oh, hogy is van az, hogy amig minden előre halad, amig nem létező szép dolgok mintegy varázsütésre kelnek ki a földből és a gyors

hajtások életerős sudarakká fejlődve oly reményteljes, oly biztató ígéretekkel és biztosító megnyugtatóssal kísérik sirjaikba, a jövő felett aggódó, az uttörő véneket, — csupán a rég meglévő és már egyszer hatalmas honi dráma és magasabb színművészet terebélyes fájának virágtalansága, gyümölcstelensége és kiszáradása fölött hunyhassa le szemét az erre mindig büszkén tekintő nemzet?!

Hát nincs-e a szerencsétlen magyar drámai művészetnek, mint például a festő művészetnek, egy Trefortja, egy Ipolyija, kinek amaz, úgy czéljában, mint jelentőségében nagy harderejében, oly nemes és tette buzdító sorokat írt?!

Hiszen a színművészet terén nem kell kezdeményezni már, csupán irányozni, a meglévőt helyes alapon kifejteni, megerősíteni, hogy mint a festő-művészet haladására, ugy a honi dráma-művészetre is elmondhassa a hazában bizakodó költő és művész, meg a közönség azt, a mit Trefort feunkölt lélekkel rokon szellemtársának, a nagyérdemű Ipolyinak mond levelében, hogy: „a magyar festészet nem sablonszerű, van benne eredetiség és alkotó erő, tehát ezt az eredetiséget megtartani legyen törekvéseink főfeladata, — — — hogy festészetünknek magyar jellegét megőrizhessük, e törekvéseinknek mielőbb testet is fogunk adni, mert nekünk veszteni való időnk nincs. Stagnáltunk sokáig — most dolgozunk gyorsan.”

Nos hát éppen erre volna a magyar színművészetnek is szüksége, hogy eredetiségét, alkotó erejét és magyar jellegét melylyel bír, de hova-tovább elveszít, — újra kifejlesztjük és jobban megőrizzük, mint eddig.

Néhány adat

a székesfejérvári színház multjából.

(Vége.)

Az 1819. év színyűnkre a mult 1818-ik évnél még nagyobb eredményt hozott létre. Ez év folytán a társulat rendszeresebb fejlődést nyert s rendszeresebb alak szervezettel ruházott fel. A társulati igazgatóság ugyanaz maradt, mint a mult évben, a művészetessel azonban Eder György s Komlóssy Ferecz Dániel voltak megbízva.

A jegyzői és inspicieusi hivatalt Nagy Mihály s Szilágyi Pál vitték. Ez utóbbi Bulyovszkyne édes atyja volt s színházunk érdekében igen sokat tett.

A társaság férfitagjai közül megemlítjük Bánagy Józsefet, Demény Józsefet, Farkas Jánost, Horváth Józsefet, Király Jánost Köszeghy Alajost, Murányi Zsigmondot, Nagy Istvánt, a nők közül Bakayné, Bánayiné, Horváthné, Kántorné, Murányiné, Nagyné.

A zenekar állt közönségesen 16 személyből, melynek igazgatója Halner Makariás volt.

A társulat előadásait Palmperger-féle házbán tartá, melyet e czélra a tulajdonos ingyen engedett át.

A közönség pártfogása igen szép mértékben tartott továbbra is. A műsor nagyrészen a régi maradt néhány újabbal szaporítva. Hogy minél változatosabbá tegyék az esteket vendégszereplők is szerződtek. Így márczius hó 11-én a „Hibas lépés és lélek nagysága” című érdekeny játékban, Udvarhelyi Miklós a debreczeni társaság tagja lépett fel. Ugyancsak ezen idő alatt több jutalomjáték is tartott az elsőrendű tagok hasznára.

A társaság egész aprilis hó végéig maradt Székesfejérvárott s e hónap 26-ikán tartá utolsó előadását és szerencsét próbálni ment az akkor nagyon is német ajku Budapestre.

A fővárosban előadását Kislady Károly „Tatárok Magyarországon” című darabjával

nyitotta meg. A pártolás a fővárosban csakhamar lankadni kezdett s hol Budán, hol Pesten tartott összesen 18 előadás után, már június hó 20-ik napján ismét Fejérvárott találjuk őket, e napon „Bosszu kívánásból lett haramia” című darabbal kezdték meg az előadásokat. Ugyanazon évben Mohán, a savanyúviz kútján is tartottak előadást, majd ismét Budán és Pesten jelentek meg.

A derék társaság a fejérmegyei és városi közönség áldozatkésztsége mellett folyton buzgalommal működött és fejérvári színtársulat czime alatt hol Pozsonyban, Budapesten s a közeli s távolabbi nagy városokban tartott előadásokat. A hazai színirodalom ekkor működő nevezetes munkása Kisfaludy Károly, nem egy darabját írta éppen a fejérvári társulat részére s adatta elő.

A fejérvári színházban megfordult ezen időben az akkori színész nem egy elsőrangú tagja, sőt nem egy buzgó, törekvő színész, pályáját a mi színpadunkon kezdte.

E társulat 1826-ig maradt meg együtt. De nem tart semmi örökre, ezeken is beteljesedett, mert lassanként szünni kezdett a közönség pártfogása, mit nem is csodálhatunk, mert a magára hagyott megye eleget áldozván, többé nem áldozhatott akkor, midőn másfelől támogatást nem nyert.

Az állandósított magyar színészet 1826-ban szerepel itt utoljára s elég szomorú, alig indult meg országos útjára — német színészek útik fel városunkban tanyájukat.

A Horváth József és Komlóssy Ferenc igazgatása alatt eltávozott színtársulat, a megye engedelmével a „fejérmegyei” nevet még viselte a távolban is, mignem a név is teljesen megszünt s feledésbe ment.

Most már csak a levéltárak poros aktái tartják fenn a mult dicsőségét s csak ezekből tudjuk meg azon kiváló buzgalmat és áldozatkésztséget, melyet Fejérmegye közönsége a színügy iránt tanusított.

A „Fehérvári Híradó” után.

Színészletünk tekintélye és hitele érdekében.

A „Színészeti Közlöny” f. évi május 21-iki számában említettük, hogy Jakabffy Gábor a színigazgatásról lemondott. E hirteleni lemondás feltűnt ugyan nekünk, de jóhiszeműleg hitelt adtunk Jakabffy azon állításának, melyet hozzánk intézett levelében említett, hogy meghülés következtében tudóvárszebe esett s e miatt kénytelen az igazgatásról lemondani, mert tudjuk azt hogy a betegség közös mindnyájunkkal. Sejtelmünk sem volt arról, hogy a betegség ürügye alatti visszavonulás, csupán takaró, melylyel elkövetett esinyjeit igyekezett elpalástolni. Csak hogy a titok, előbb-utóbb földerül, és mi sem marad bűntelenül. Így történt ez ügyben is.

Alig hogy megjelent lapunkban a Jakabffy színigazgatói lemondásáról szóló hír, már negyedik nap mulva Siklósról, a közönség köréből, egy vádlevelet vittünk Jakabffy ellen. Nem akartuk elhamarkodva, a mult számunkba közölni; bővebb felvilágosításra lévén szükségünk, vártunk míg ismerős kézből, hiteles tudósítást nyerendünk. A felvilágosítás megjött Jakab Lajos és Polgár Gyula színigazgató uraktól, s később hivatalosan, a központi igazgató tanácstól.

Most tehát minden kimélelet félretéve, erkölcsi kötelességünknek tartjuk, a magyar színészlet tekintélye és hitele érdekében, Jakabffy Gábor volt színigazgató aljas üzelmeiről lerántani a leplet. Hadd bűnhődjék, megérdemli. Ha ő nem átalotta a jóhiszemű közönséget csalárdsga által félrevezetni, s a magyar színészet jó hírét beszenyezni, nekünk sem szabad gyalázatos üzelmeit agyonhalgatnunk.

Es most itt közöljük, a galátteteiről szóló nyilatkozatokat:

I.

A magyar színész-egyesület központi igazgató tanácsától.

A „Színészeti Közlöny” t. szerkesztőségének Kassán.

Van szerencsénk ezennel a következőkről értesíteni, kérve a t. szerkesztőséget, hogy jelen sorainkat becses lapjában közzé tenni szíveskedjék.

Jakabffy Gábor színigazgató hozzánk, igazgatói engedélyének megújítása végett folyamodván, mi annak 1882. október 1-jéig való megújítását első sorban és leginkább azért véleményeztük, a nagyméltóságu m. k. belügyminiszteriumnál megadhatónak, mert tudomásunkra esett az: hogy nevezett, Pancsován, 4—500 frtra rugó bérletet szedett fel s így nemcsak erkölcsi, de nemzeti

szempontról is kiváló érdekünk volt abban, hogy e lelkes és hazafias szellemű város derék közönsége, egy magyar színtársulat becsületes és tisztes működése által minden tekintetben kielégíttessék.

Hogy pedig Jakabffy Gábor Pancsovára való menetelét még inkább elősegítsük, a közte és társulata között még f. é. márczius hóban felmerült viszályok helyszíni megvizsgálása és kiegyenlítése végett, Siklósról (Baranyamegye) kebelünk-ből egyik kormánytanácsosunkat küldtük ki, felhatalmazván őt arra, hogy azon esetre, ha Jakabffy Gábor a Pancsován tett ígéretét bármiképen sem akarná, vagy nem tudná beváltani, társulatának tagjai rögtön alakuljanak konzorciummá, foglaltassák le igazgatójuk minden színikellekeit, és így utazzanak el Pancsovára az előadások pontos megkezdése végett.

Tanácsunk tagja kiküldetésében eljárván, egy jegyzőkönyvvel tért vissza, melyben Jakabffy Gábor színtársulatának tagjai, névszerint: Tukoray Loránd, Tolnay Boldizsár, Gaál Gyula, Nagy Sándor, Czeglédi Andor, Toth Andor, Lévai Gyula Szamosi József, Olasz György, Szász Miklós, Korády Gyula, Liptay Zoltán, Markos György, Szombati Samu, Mátyasi József kijelentik azt: hogy Jakabffy Gábor őket mindig pontosan fizette, hogy a nyári évadra tőle tetemes összegeket vettek fel előlegül, hogy az ellene emelt vádak alaptalanok s hogy hozzá rendithetlenül ragaszkodnak.

A központi igazgató tanács ezen önkényesen adott kijelentés valódiságában annál kevésbé kételkedhet, miután az erről felvett formászerű jegyzőkönyv, a társulat összes tagjai által helybenhagyatva aláíratott.

Legnagyobb meglepetésünkre Jakabffy Gábor színtársulatának tagjaitól május 15-én sürgöny és levél útján arról értesültünk, hogy nevezett igazgató tetemes magánadósságokkal is terhelve, társulatát elhagyta, míg e hó 16-án maga Jakabffy küldte be hozzánk színigazgatói engedélyét, annak kijelentésével, hogy ő a színigazgatásról immár véglegesen lemond, és úgy mellékesen, a Pancsován felszedett bérletpénzek visszafizetését is említi.

Jakabffy Gábor eljárása közönséges csalásnak lévén minősíthető s a köztörvény fenytő hatalma által lévén csak megtorolható, mi mai napon kelt levelünkkel azon tiszteletteljes kérelmünkkel fordultunk Pancsova város tekintetes polgármesteréhez, hogy nevezett egyén példás megbüntetése végett, a kir. államügyész úrnál a lépéseket hivatalból megtenni szíveskedjék.

Egyidejűleg felkértük a nagyméltóságu m. k. belügyminiszteriumot, hogy az itt előadottak után, Jakabffy Gábertől jövőre a dalársulati engedélyt is vonja meg, miután a történetekből ítélve, bizvást feltehető, hogy azzal is visszaélne.

Midőn végre a történetek felett, úgy Pancsova város hazafias és a magyar színészlet iránt áldozatkész közönségének megkárosítása, és nemzeti színészletünk erkölcsi tekintélyének ily megbotrányozható és galád módon történt csorbítása miatt, őszinte sajnálatunkat kifejeznők, fogadják tisztelt szerkesztő ur igaz tiszteletünk nyilvánítását.

Kelt Budapesten, a magyar színészegyesület központi igazgató tanácsának 1882. évi május 23-án tartott üléséből.

Barta László, s. k. Feleki Miklós, s. k. h. titkár. a lelnök.

II.

Siklósról, tekintélyes egyéntől a következő sorokat vettük:

Kis városunkban márczius utólján kezdé meg Jakabffy Gábor társulata az előadásokat. — Már előre — a színi jelentés kibocsátásakor — örültünk, mert városunkban már több év óta nem voltak színészek s azon kívül a hirdetett műsor, sok kitűnő darabbal változtatásokn igérkezett. — Nem is panaszkodhattak színészeink, mert az első tizenhat előadásra hirdetett bérlet, oly pártolásban részesült, mit még nálunk színészek sohasem értek el; fölül volt kilenczvenen!

Daczára mindezeknek, mégis a magyar nemzeti színművészetet városunkban hallatlan, botrányos szegény értelemet — csak dióhéjba szoritva — van szerencsénk következőkben elmondani:

Az első bérlet vége felé, egyszer csak váratlanul megjelent a színügyekre felügyelő ministeri biztos úr, s az igazgató ügyeit, a legnagyobb zavar s rendetlenségben találván, az igazgatói engedélyt rögtön elakarta tőle venni; valahogy azonban — a jóakaratu tagok hozzájárulásával, — különösen pedig azért, mert az igazgató kijelenté, hogy Pancsován már előre felszedé a bérleti pénzeket, tehát

azt le kell játszania — egy időre meghagyá nála az engedélyt a ministeri biztos úr!

Második bérlet is nyitattott 8 előadásra. Erra is volt előfizető felül hatvanon, mégis az igazgató — noha a legjobb s legújabb darabokat bérlet-szünetben adata — a tagokat nem fizeté. Adott nekik naponként — de nagy rendetlenséggel ám 40 kr. kosztpénzt, az előkelőbb tagokért jót állt a vendéglőben, s ha a legzsfoltabb ház volt is, — a mi pedig nagyon gyakran megtörtént — nem volt a pénztárban pár forintnál több. Először azzal védekezett, hogy Zomborból sok adóssággal távozván, a vasutra utánvéttel mellett feladott ládái, az itteni jövedelemből kell kiváltania s a mint ezt kiváltá, soha se lett többé pénz! A színeszek ma j d e l v e s z t e k e h e n. Litelt egy vendéglőben sem kaptak, mert az igazgató és neje egy vendéglősnét — ki ebédet adott a színészeknek — midőn a számlát kifizetni keré: a legdurvábban megtámadtak s az emeletből a lépcsőkön taszigáltak le. Ennek híre futott s felfordult a szegény színészek dolga fenekestől! Egy divatárusnét — hol az igazgatótóné tetemes vásárlásokat tett — szintén a legdurvább módon utasítottak el, midőn pénzt kérté! Két nőtagnak, szerződés szerint megállapított fizetését az igazgató önkényűleg levoná, a dologból per lett, a királyi tábla — mint halljuk — elitelte az igazgatót. A nagyvendéglős is kénytelen volt több szaz frtig beperelni; a zenészek sem akartak muzsikálni, mert ezeket is durva módon utasították el, ha a megszoigált pénzüket kérték; — szóval a zavar, a szegénytétopnra hágott!

Nagyon sokszor megtörtént az is, hogy kihirdettek valamely közkdvességű operettet, vagy újabb szindarabot s midőn a közönség begyűlt, valami régi rikaszót adtak elő, mi — természetesen — visszatetszést és megbotrányozást szült a közönséget egészen elidegeníté a színházról.

Végre az igazgató elhagyá a társulatot, azzal a biztatással, hogy csak játszak le a bérletet. ő elmegy Pancsovára bérletet csinálni s hoz pénzt s a hátralékokat kifizeti. Azonban, egy színész tanúsága szerint, ki éppen Pancsovára lévén feygyógykoraatra berendelve az idő alatt — felé se mert menni annak a városnak, hanem valahol az alvidéken szedett fel valami pénzt s küldé meg egy tetemes összegről szóló váltója kielégítését, melyért két helybeli tisztész iparos volt a kezés.

Előadások előtt és közben, a legszönyöbbséggel történtek az öltözöben, s a közönségnek ezekről bő tudomása volt. Az igazgató megjött, pénz nem volt, a szegény színészek, az igazgatónak mindenét lefoglalták volna, ha lett volna valamije, de minden a nejeé. Mig nem május 14-ére kihirdetnek egy hatásos darabot, s mi történik?... midőn a közönség begyűlt, kijelentették, hogy nem adhatják, mert az igazgatóné súlyos beteg lett, holott az nap délutánján még többen látták a városban sétálgatni, a dolog valódi magyarázása pedig az, hogy az igazgatóné nem léphetett fel, mert már minden ruháját alatomban a vasutra szállította! Mentek panasza a szolgabíróhoz, de pénz nem kaptak, — holott mint a hozzáértő tagok kiszámították, szinte négyezer forinton felül kellett az igazgatónak ittléte alatt bevenni.

Hogy legalább mégis éhen ne vesszenek, áldozó csütörtökre két előkelő tag rendezett némi hangverseny-félétt; hogyan sikerült ez? nem tudom, — de általában miként fognak a szegény színészek Siklósról szabadulni? annak megmondására bizony nagy profétai tehetség kellene!

Így tette tönkre a magyar színészlet becsületét Jakabffy igazgató városunkban annyira, hogy ide ugyan mostanában ne jöjjön semmiféle színész, mert közönségünk már szinte iszonyodik még csak a nevüktől is, a kijátszott hitelezők pedig — kiknek száma légió — egészen el vannak keseredve, úgy hogy néhányan tettelegességekre is kisértülnek.

A közreműködő tagokról ellenkezőleg elnezesel kell emlékeznünk, iparkodtak, tanultak, elkövetek mindent, hogy a színészlet becsületét fentartsák, megmentsék; de kudarcot vallottak szegények, mert az igazgató lerontott mindent!

Csodáljuk, hogy a kormányzó tanács szabadon enged ily embert járnai s nem téteti börtönbe, — a hol legillendőbb helye volna!

Siklósi.

III.

Jakab Lajos színigazgató ur, azt írja nekünk Jakabffyra vonatkozólag, hogy el akarták tőle venni a concessát, mivel Pancsován, Titeleben és Palánán, bérletösszegeket szedett föl a nélkül, hogy csak szándékában lett volna a nevezett városokba bemenni, Jakab ur volt az investígalással, a központi igazgató tanácstól megbizva s mos! a Jakabffy ügye, a királyi ügyészeg előtt van.

IV.

P o l g á r Gyula színigazgató ur, május 28-iki kelettel pedig ezeket írja nekünk: „Jakabffy rútul rászédte a pancsovaiakat; ugyanis még február hóban fölszedett 75 bérlet után, melyet 16 előadásra nyitott, 500 frton felül s nem vitte oda társulatát és most a pancsovai közönség, a magyar színészet iránt, a legnagyobb gyűlölettel viselkedik. Én tegnap jöttem haza Pancsováról, hol a főispán, a polgármester, a városi főkapitány s valamennyi magyar színházlátogató, kiknél tisztelegtem, mind egybehangzóan adták elő a dolgot, sőt előmutatták a Jakabffy által kiadott bérletjegyeit is. Már most azt kérdem, hogy meheszen ilyen aljas tett után tisztességes színigazgató Pancsovára? Megérdemelne, hogy felküssék, a miért itt Délmagyarországon, hol annyi idegen és Magyar ellenes elemmel kell megküzdni s csak lépésenként lehet tét hódítani, nem átalott ilyen gázságot elkövetni.

Fővárosi hírek.

— **A magyar tudományos akademia** május 30-án tartotta osztályüleit. A szönyegre került tárgyak közül, leginkább az érdekelheti olvasóinkat, hogy Csiky Gergely újra 400 d a r a b a r a n y n a l fog az akademia által jutalmaztatni, még pedig most — pályázat nélkül. Ugyanis a K a r á e s o n y i a l a p i t v á n y b ó l, miután a drámai művekre kitűzött díjak nem voltak kiadhatók, kettős díjmaradt meg s e 400 drb. arany hovatfordítása iránt az akademia bizottságot küldött ki, mely azt ajánlja, hogy Csiky Gergelynek készülőben levő P l a u t u s f o r d i t á s a jutalmaztassék a rendelkezésre álló 400 arannyal. Így az irodalom birtokába jut Róma legkitűnőbb komikus költője összes fennmaradt művei jeles fordításának, a nagytehetségű költő és műfordító megérdemelt kitüntetésével. Az osztály egyhangulag elfogadta a javaslatot.

— **„A vörös sapka”** című népszínű melyet a népszínház tagja, Vidor Pál írt, előadásra került a népszínházban, s igen szép sikert aratott. A fővárosi hírlapok egyhangulag dicsérettel emlékeztek meg róla.

— **A népszínház legközelebbi** újdonsága Zola Emil „Nanája” lesz, a szerepek már kiosztattak, az első előadás f. hó 10-ére van kitűzve. A cím-szerepét P a l m a i I l k a fogja játszani. — Ugyan e hónap Halmi, nemzeti színház tagja is fog vendégszerepelni.

— **Színész-egyesületi hírek.** Ditrői Mór, 1881. decz. 20-ikától, 1882. april 1-sőig járó titkári tisztelet-díját 83 frt 33 krt. a nyugdíjlapra ajándékozta. — Kassai Vidor, a népszínház tagja az egyetlen, a ki 1872-től tehát azon évtől kezdte meg nyugdíj-illetményei befizetését, melyben a nyugdíjintézet tulajdonképen megszületett és így ő az egyetlen, ki az eredeti alapszabályokban meghatározott nyugdíj-összegre fog számot tartani. Eddig t. i. 1879-ik évig bezárolag fizetett összesen 123 frt 75 kr. nyugdíj illetményt, az 1872-ik évtől számítható hátralékok kamataival együtt. — A színész-egyesületi pénztár javára május 19-én a földhitelintézetnél újban 300 frt tökéstitett. — A nyugdíjra folytonosan kell fizetni az illetményeket, akár van a tag szerződve akár nincs; mindig utóbb élvezett fizetése után köteles a hiányt pótolni. — A központi igazgató tanács, egy irnoki állomást rendszeresített 300 frt évi fizetéssel, és arra Kovács Menyhértet, a népszínház volt tagját nevezte ki, naponként 6 órai munka kötelezettséggel.

Vidéki hírek.

— **Tisztelettel figyelemztetjük** azon előfizetőinket, kiknek előfizetése május végével, — a mult számmal — lejárt, hogy azt **mielőbb megújítani sziveskedjenek**, nehogy a lap küldésére nézve fennakadás történjen. — Egyszersmind kérjük azon t. olvasóinkat, kik **lapunk árával még tartoznak**, hogy sziveskedjenek hátralékaikat beküldeni, mert nekünk is kötelezettségeink vannak a nyomdával szemben.

— **Nagyváradon**, az aradi színtársulat, mult szombaton br. Bánffy György „Gólyakirály” című operettjét adta elő a színkörben. A közönség zsufozásig megtöltte a színkört és élénken megtapsolta a dallamos zenét és a szereplők jókedvű, élénk játékát s szép énekét. Vasárnap Szigligeti Ede „Pünkösdi királyné” című népszínművet adták, hétfőn pedig „A körösi lány”-t. A színkör mindkét este megtelt. Kedden Csiky bohózata a „Kaviár” került színre, szerdán ismételték Sardou „Odette”-ét, szombaton pedig előadásra került „Tiszturak a zár-dában” című vig operette. — „Odette” színművet nagy tetszéssel fogadta a közönség. A darab hősei Hunyadi Margit (Odette) és Somogyi Károly

(Clermon Latour) voltak. Hunyadi M. alakító erejének egész teljességét csillogtatta. A keserv, a fájdalom kitörése nagyszerűen sikerült. Somogyi farszító szerepét kitűnően játszotta, az érzelmesebb helyeken igazán hű volt. Kitűntek még: Láncezy Ilka, a naiv kis leány, Sz. Németh az életunt ifju szerepében. Közönség nagy számmal volt jelen.

— **Jubileum.** Mult számunkban említett tettünk, Lászy Vilmos színigazgató 25 éves színészi működéséről s egyszersmind méltattuk, Lászy kiváló érdemeit. A jubileumi ünnepély május 27-én tartott meg S.-A.-Ujhelyben, melynek lefolyásáról tudósítónk a következőket írja nekünk: „Május 27-én „Boccaccio” előadása után, Lászy Vilmos érdemekben gazdag színigazgató lakásán, ünnepélyes aktus folyt le. A derék igazgató nevenapjának előestéje és egyuttal színészkedésének 25 éves jubileuma volt, melyet társulata ünnepélyesen ült meg. A társulat precíz betanult quartettje beköszöntőül „Eljén ő!” kezdetű dalt énekelt. — Majd Verő György karnagy, a társulat érzelmeit szépen át-gondolt, meleg szavakban tolmácsolta. A velős diktáció után, a tisztelet és szeretet tanúbizonyosságul egy szép művű ezüst billikomot nyújtott át az ünnepeltnek, mire az megatartottan, könnyekölvt eljofott hangon mondott köszönetet a nem várt megtiszteltetésért. Végül még két quartett elzengése után, a „Tűzoltó” nyári helyiségében a szépen sikerült ö-szejegyzett, a dikiók egész sora zárta be.

— **Székesfehérvart**, a budapesti nemzeti színház tagjainak, pünkösdi első napjára hirdetett előadása, több tag visszavonulása miatt elmaradt és pedig azon okból, mivel a tagok nem kérték fel egyenkint a közreműködésre.

— **S.-A.-Ujhelyben**, szerdán lépett fel Pajor Emilia mint vendég utóljára; összesen hatszor játszott s mindannyiszor osztatlan tetszésben részesült. Kellemes szép hangja, kedves megjelenése, s élénk játéka, élvezetes esteket szerzett a közönségnek. — Lászy társulata mint halljuk, Ujhelyből Sárospatakra rándul.

— **Molnar György** hosszabb vendégszereplési körutrá indult június 1-én. Először Verseczen lép föl a jeles tragikus, Polgár Gyula színtársulatánál. Othello, Don Caesar, Bánk-bán, István király, Tartuffe és Lear királyban. Versecz után Déván mutatja be művészetét s ezzel a magyar, angol és francia klasszikus színműveket.

— **Temesvár városának** sz. kir. várossá történt nyilváníttásának századik évfordulója alkalmából f. é. szeptember hó 16-án nagy ünnepélyesség lesz Temesvárott. A városi törvényhatóság rendkívüli közgyűlést fog tartani, melyen Róth Nándor városi főügyész alkalmi szónoklatot tart. A gyár-városi színkörben pedig színházi dízelóadás rendeztetik, de hogy magyar e vagy német színtársulat által, ez még nincs elhatározva.

— **Erdélyi Marietta**, operette primadonna, mint értesülünk, a napokban megvált Csóka Sándor színtársulatától, egyrészt az igazgató durva bánásmódja miatt, másrészt azért, mert az igazgató ő n k é n y ü l e g 100 frtot levont a művésznő gagejából. El j o g t a l a n s á g p e r r e k e r ü l t, s m o s t a z ú g y a j á r á s b i r o s á g e l ő t t v a n. (Lapunk zárta után értesültünk a „Böregér” előadásán történt botrányról, melyről a jövő számban tesztünk említett. S z e r k.)

— **Baján**, Munkácsiné Tóth Ilka javára, a nézőtér szépen megtelt. Kiléptekor rokonszenves fogadtatásban részesült és több bokrétát kapott. Színre került a „Két árva.” — A társulat bucsu előadása és egyszersmind Kövesi Sarolta jutalomjátékaul „Frou-Frou” francia színmű adatott. Jutalmazott, a „Bajai Közlöny” szerint, a cím-szerepben, nemcsak ruhatára választékosságát, hanem alkalmi tehetségét is ragyogtatta. A megjelenés igazi méltóság neki átnyújtott koszorú, viragbokréták, és ékszeres, valamint a minden felvonás végén meg-megújuló tapsok bizonyosságot tettek arról, hogy a közönség az ügybuzgalommal párosult tehetséget méltányolni tudja. — Ez estén csoda történt Baján, az egész színház zsufozásig megtelt.

— **A székesfehérvári színpártoló egyesület** ideiglenes bizottsága, mult hó végén gyűlést tartott. Elnök bemutatta a belügyminiszter által megerősített és jóváhagyott alapszabályokat, továbbá az eddig beküldött aláírási ivatek, melyekből kiderül, hogy az egyesület már most is 100-nál több tagot számlál. Az alakuló közgyűlés napja fölött, a bizottság még nem határozott.

— **A debreczeni színtársulat igazgatója** Krecsányi Ignác, néhány napot töltött Egerben azon czélból, hogy ott nyári színkört építtessen. A terv sikerült. Krecsányi megkötötte a szerződést egy, a Hunyady-téren ideiglenesen felállítandó színkörre. Az épület június hó utolsó napjaiban állani fog s a társulat július hó elsőjén szándékszik azt ünnepélyes előadással, alkalmi, Eger város multjából merített „Prolog”-gal meg-

nyitni. — Az egrí színkör hossza a színpaddal együtt tizenhat öl lesz, következő beosztással: a nézőtér kilenez öl és két láb, a zenekari helyiség négy láb, a színpad mélysége hat öl, szélessége kilenez öl lesz, tágas, két feljárással ellátott karrattal, nagy földszinttel, a közönség kettőválasztott zárt-széksorokkal s tizenhatszövényelmes páholylyal. A páholyok olyan magasan lesznek a zárt-széksékek fölé helyezve, hogy a földszinten ülők és állók által ne feszélyeztessenek. Az egész helyiség deszkával lesz fődve; színpad, zárt-széksékek és páholyok eleje gyalult deszkából építve. Szóval az igazgató gondoskodott arról, hogy az előadások külső hatása tágas színpad és fényes díszletek, a közönség kényelme pedig szintén nagy és kényelmes helyiség által biztosítva legyen. — A színkör felépítése, közel ezer frtba kerülend. Az „Eger” című lap meleg hangon üdvözli Krecsányit, mint a közönség régi ismerősét és annak társulatát.

— **Az egrí állandó színház** leendő fölépítése körül ismét megindult a mozgalom, a pénz is együtt van már s ha a város megadja a kért ingyen telket hozzá, ugy mi sem gátolja, hogy még ez évben megkezdjük az építést.

— **Kis-Czelliben**, mult hó 27-én kezdte meg előadásait Károlyi Lajos színtársulata, a „Kornevilli harangok” operettel.

— **Orosházán**, a színtársulat színlaposztójától és kellekesétől, egy suhanecz éjjeli szállást kért, ki hajlandó is volt ezt felajánlani az „Alföld” udvarán lévő színkörben. Lefeküdtek tehát, azonban a vendég csak azt várta, míg a kellekes elalszik, s ekkor szépen felszította a színpadon levő kellekes ládát, s abból egy pisztolyt, tájétképképet, több óralánczot és egyéb értékes tárgyakat kilopván, eltávozott. A szegény kellekes, kit a kár ért, másnap jelentést tett az esetről, s a fiut Szegeden el is csípték, de már ekkor csak a pisztoly volt nála, mert a többi lopott tárgyat eladta. A kárt megtéríteni képes nem lévén, 14 napi fogságra íteltetett el. — Ezt esupán azért hozzuk nyilvánosságra, hogy a színházi kellekeseket figyelmeztessük, miként óvakodjanak mindenféle ismeretlen csavargó felfogadásától, mert már több eset volt rá, hogy az ilyen csavargók nemcsak a kellekes-ládát törték fel, hanem a színészek és színésznők tükeit és asztalfiókjait is.

— **Szombathelyen** is ugy látszik, hiába áll fenn a díszes állandó színház, mert ha egy-egy magyar színtársulat látogat el oda, az csakhamar kénytelen távozni a részvételessness és a rideg közönség miatt. Ez üldözöte el rövid időzést után Beödy társulatát, később Balogh Alajosét és ez üldözi most a Bokorét is. Az előadások üres házak előtt folynak le. Pedig a műsor ellen nem lehet kifogás; eddig előadattak: Giroflé-Girofla, Igmándi kispap, Boccaccio, és Kornevilli harangok. Előadásra kitűzték „Székháziai” és „Mili-mári” cz. legjobb darabok. A közönség kiválóbb kedvencei: id. Bokor, Komlós József, Gálosy, Gyórfnyé Erzsébet, ifj. Bokorné Mária és Gálosiné Klárisz. A társulat Szombathelyről a napokban Zala-Egerszegrre költözik át huzamosabb időre.

— **Szerződötetés.** D o b o c s á n y i Gyula, a vidék egyik kedvelt komikusa, kit legutóbb a nagy-károlyi közönség annyira kitüntettet szeretetével, a napokban megvált Bényei színtársulatától és Bogdy Alajos színigazgatóhoz szerződött Budára.

— **Székely-Kereszturon** ez idő szerint Várady Ferenc színtársulata működik változó siker mellett. Várady tavaly is működött Kereszturon, a midőn előadásait a városhoz képest mindig elég szép számú közönség látogatta, azt hisszük a pártolás az idén is kielégítő lesz.

— **Makón**, Szegedy színtársulata a „Csikós”-sal kezdte meg működését; ezt követte a Kornevilli harangok, Három pár cipő, a Proletárok, Boccaccio, Milimári, Kaviár, Rang és mód. Mind-ezen előadások igen szépen sikerültek. Szegedy Mihály mostani társulatával, — mint a „Maros”-ban olvassuk, — igen kellemesen lepte meg a közönséget, mert ugy a népszínműben, mint az operetben és színművekben társulatának tagjai: Prielle Péter, Szabadhegyi Aladár, Szirmayné Teréz, Kápolnai, Kápolnainé, Megyeri Dezső, Vecsei Anna stb. derekasan megállják helyüket. A közönség pártolása középszerűnek mondható.

— **Apróságok Lendvairól.** (Hiador naplójából) című tárcacikkünket, mely a „Színészeti Közlöny” f. évi márczius 25-iki számában jelent meg, — mint örömmel olvastuk, — több lap átvette lapunkból, ugymint: a „Debreczeni Ellenőr”, „Esztergom és Vidéke”, „Ungvári Közlöny”, „Alsó Tiszavidék”, „Szabadkai Közlöny” és a „Magyar Lapok.”

— **A szatmári színházat**, — miként benünket Szatmárról értesítetek, — K á r o l y i Lajos színigazgatónak fogják a jövő teltre kiadni.

— Nagy-Kanizsán Láng Fülöp operanékes, június 1-én dalestélyt rendezett, telérésben, a kisdudóvoda javára. — Az a német színigazgató a ki Geröfy távozása után társulatával Kanizsára ment s néhány előadást tartott, szépen felült. Egy pár előadás után kénytelen volt belátni, hogy Kanizsán nincs üdv a német színészetre; előadásról előadásra kongott a „Szarvas” terme az ürességtől s végre belátta, hogy társulatával meg nem él, ha csak egymást meg nem eszik tagjai. Meg is csappant a kedvük csakhamar s egy szép reggelen mint a „Z.” írja, egy szekérre rakodva búcsút is vettek a háládatlan Kanizsa városától, melyben egy évtized alatt a viszonyok oly jótékonyan megváltoztak. — A közönség magatartásán legjobban örülünk; reméljük, hogy a német Thalia egyhamar nem fog oda kívánczolni, nincs is semmi szükség rá.

— Sümeghen Balogh Alajos társulata, oda adó fáradozással működik és mindig jobban megfelel a várakozásnak. F. é. május 16. óta színe kerültek: „A doktor bácsi”, „Kéjutas”, „A legény bolondja”, „Az üdvöske”, „A kőrösi lány” és „Pokol a házán” című darabok. A színe került darabokban eléggé kitűnt a kellő készlet. Kiváló tetszésben részesült „Üdvöske” operette, melyben Hadai-pár, Monori (Lórán fejedelem). Balogh Árpád máltó elismerést érdemelnek. Játékával mindig dicséretet arat Balogh Alajosné. („Z. K.”)

Külföldi hírek.

— Prágából írják lapunknak, hogy Miss Lazo, aki az elmúlt télen egyes magyarországi színigazgatóknak nagyszerű mutatóványaival oly sok zsúfolt hazát csinált, Magyarországot elhagyva, Majnai Frankfurtban 35 előadást tartott rendkívüli siker mellett. Innen egyesben Prágába ment, hol jelenleg a „Variete” színházban, köztetszés mellett producálja magát mint fölülmulhatatlan „arany légy” (La Mouchette D'or.) Mint halljuk Miss Lazo a nyáron át ismét Magyarországra szándékozik rándulni azon czéllal, hogy a magyar színigazgatókkal szövetkezve, az arenákban produkálhassa magát. Valószínűleg a budapesti népszínházban is fel fog lépni július hóban.

— Egy primadonna végrendelete. Massachusetts amerikai állam Laeside városában nemrég halt meg Rudersdorf nevű primadonna, ki temetésére vonatkozólag, végrendeletében következőleg intézkedett: „Holttestemet olcsó, tölgylakoporsóba fektessék; belsejét horgony- vagy ólomtáblákkal vonják be, a szerint, a melyik olcsóbb. Inget, alsó szoknyát és kendőt adjanak rám, hajamat úgy fésüljék, amint azt az életben viseltem és a kalapomról lefüggő fekete eszkapfátvált tegyék hajamra. Azonban minden minél olcsóbb legyen. A lakesidei tónál van egy kőhálmaz. Ezekből a kővekből építsenek kunyhót és ebbe állítsák koporsómat; a kunyhó körül egyszerű falusi kerítés jöjjön. Arcom fölé, a koporsó fedelére egy négyszögletű nagyságu üveget messenek. Silas Saoyer kapitány fogja a kunyhót felépíttetni. Az egészségügyi bizottság azonban felmentette a kapitányt kötelezettsége alól és a primadonna holttestét a temetőben helyezte el.

— A királyné névnapján, október 4-én Bécsben Verdinek, egy eddig ott ösmeretlen operáját, „Bocaneyre Simon”-t fogják színe hozni. Verdi oly nagy súlyt helyez ez operájára, hogy bécsi előadásán személyesen is részt fog venni.

— Wagner Richard zenészerző, múlt hó 17-én ünnepelte Bayreutban születésének 69-ik évfordulóját. Ez alkalommal Lajos bajor király gyönyörű két fekete hattyt küldött a mesternek.

Színész-adomák.

K. Laczival történt, hogy mikor „Valburg éjszakájában” egy hegyi öreget játszott, aki egyszerű varázsló is. Figyelmeztetnie kellett a hozzá bűvös tulipánért jövő boszorkányt, a tulipán megtermése alkalmával bekövetkező veszélyre. Azt versben mondja el, és pedig következőleg:

„Ha a tulipán kelyhe nyílik,
Itt nagy zaj, robaj következik,
Sok bűvös állatok megjelennek,
A föld négy sarkai megrepednek.”

Ezt így mondja el:

Hogy ha pedig a tulipán majdan megnyílik,
Neked ijedtedben minden sarkad megrepedezik.

D. komikus nőszülni akarván, színészársai egytől egyik rajta voltak, hogy szándékát végrehajtsa. Meghallván ezt a sugó, rimánkodva kérte D.-t: Mióta társulatunknál van, — ugymond, — mindig és legtöbbször reám hallgatott, hallgasson meg most az egyszer is s ne nőszüljön, ne tegye kockára szabadságát!

Sz.—g.

Tudomásul

a szerződötetésekre nézve.

Lapunk színészelfizetőit, mint eddig, úgy ezután is azon kedvezményben részesítjük, hogy részökre minden díj nélkül szerződést közvetítünk. E nehéz s valóban fáradszó munkára, azért vállalkozunk továbbra is, hogy ez által a vidéki színész tagjainak hasznos szolgálatokat tehessünk. Mi nem vagyunk ügynökök, nem kívánunk perczentekeket a szerződötetése után, csupán a következőkre kérjük az általunk elszereződni öhajtókat:

1. Ajánkozásuk alkalmával mellékeljék soraihoz a levelezési költséget is, a mely oly csekély, hogy bizony annál több bélyeget használunk fel érdekükben.

2. Tudassák velünk, mennyi időre vannak szerződve igazgatójukhoz, egy egész vagy csak fél évre, mert nem akarunk szerződés-szegésre segédkezet nyújtani, miután abban nekünk úgy sincs hasznunk.

3. Ajánkozásuk alkalmával sziveskedjenek határozott mérsékelt feltételeiket tudatni, mellékelve betanult szerepeik jegyzékét és esetleg arczképeiket is.

4. Meltóztatassanak tudomásul venni, hogy csakis lapunk előfizetőinek nyújtjuk azon kedvezményt, hogy részökre szerződést eszközölünk, és a kik az előfizetést s a levelezési költséget, — mely minden egyentől a szokásos ötven kr. házaspartól egy forint, — ajánkozásukkor beküldik, e nélkül nem válaszolhatunk levelükre, sem nem járhatunk el ügyükben, ezt beláthatja mindenki, mert a mások érdekében teendő levelezéseket, nem fedezhetjük a saját zsebünkkel.

5. A kik részére pedig szerződést a legjobb akarat mellett sem sikerül eszközölnünk, — ha éppen kívánják az illetők s ne panaszkodhassanak. — levelezési díjuk, egy havi előfizetésbe a lapra, betudatik.

6. A színigazgató uraktól ezután sem veszünk százalékot, csupán a levelezési költségeket térítik meg.

Mint hogy a téli szerződötetése folyó évi június hó 1-én kezdetüket vették, ez okból felhívjuk a vidéki színészt mindkét nembeli tagjait, kik a mi közvetítésünket öhajtják igénybe venni, hogy sziveskedjenek szándékaikról bennünket, a fentebbi pontok tekintetbe vételével, értesíteni.

A „Színészeti Közlöny” kiadóhivatala.

Állandó rovat.

Kormányengedéllyel bíró színigazgatók, jelenlegi állomásaik:

Aradi Gerő Ujvidék. — Aradi szintársulat Nagyvárad. — Balog Alajos Sümeg. — Bényei István Nagy-Enyed — Bogdy Alajos Buda — Balassa Károly Gyöngyös — Bánfalvi Béla Ócsod. — Ifj. Bokor József Szombathely (Vas megye). — Csóka Sándor Zombor. — Geröty Andor Kaposvár. Gáspár Jenő Nagy-Abony. Hubay Gusztáv Vinga. — Homokay László Nagy-Szalonta. — Jakab Lajos Nagy-Kikinda. — Kárpáthy György Mohács. — Károlyi Lajos Kis-Czell. — Krecsányi Ignác Nyiregyháza. — Lászy Vilmos S.-A. Ujhely. — Miklósy Gyula Szolnok. — Mándoki Béla Pozsony. — Mártonfy Pál Aranyos-Maróth. — Nyéki János Beszterce. (Erdély) Polgár Gyula Versez. — Szegedi Mihály Makó. — Szeles József Török-Becse. — Szabó Antal Lippa. — Sággy Zsigmond Nagy-Mihály. — Sztupa Andor Déva. — Szigeti Géza Csongrád. — Tóth Béla Pöstyén-Teplitz (fürdőhely). — Várady Ferenc Székely-Keresztúr (Erdély). — Völgyi György Rimaszombat.

Megbízások tára.

Felhívás.

Van szerencsém felhívni a magyar színészt mindazon drámai, vígjátéki és operette tagjait, kik f. évi október 1-től kezdve hozzám öhajtanak szerződni, hogy feltételeiket minél előbb tudassák vagy velem, Szolnokon, vagy a „Színészeti Közlöny” szerkesztőségével

Kelt Szolnokon, 1882. május 22.

Miklósy Gyula,
színigazgató.

Keresünk a téltre:

nagy színházhoz: elsőrendű operette énekesnőt, operette tenoristát, apaszínészt, egy naiv színésznőt, egy jó anyaszínésznőt, szerelmezt, és kardaloknokot.

Középrendű társulathoz: karmestert, tenoristát és egy naivszínésznőt.

Ajánlkozik

egy elsőrendű coloratur, operette-énekesnő, akár vendégzerepre akár mint rendes tag. Helyét azonnal elfoglalhatja.

Grögötüz

bármely színübből, teljesen szag-talan, hónapokig állandó, és nagyon gazdaságos szaporaságu, kapható A r a d o u, R o z s u y a j M á t y á s gyógyszerésznél. Egy kiló 2 frt 50 kr. 2 kiló 4 frt 50 kr. 4 1/2 kiló 9 frt 50 kr. A megrendelő színigazgató uraknak gondosan ládácskába pakolva, utánvétellel, vagy az illető összeg előre beutalványozása mellett, bérmentve küldetik a megrendelt mennyiség.

Nyilt tér. *)

Tek. szerkesztő ur!

Becses lapjának folyó évi 19-ik számában közölt nyilatkozatra, következőkben foglalom össze azafogalmat.

Nem tagadom, én S.-A.-Ujhelyben a tek. szolgabíró hivatal ajánlata folytán, színigazgatói engedélyért folyamodtam a színész-egyesület központi kormány tanácsához, midőn Gardonyi Antal urat művezetőmül megnyertem. En bízza az engedély megnyerésében, nem tagadom, használtam a „Nemzeti színészt” firmáját; azonban az előadott darabok mind egytől-egyet rövidítve adattak, mint azok rendszeren a daltársulatoknál szoktak adadni, s ha a hivatalos eljárás kívánna, az előadott darabokat elő is mutathatom.

A mi „a társadalom duvdait” tartalmazó allitást illeti, arra válaszom ez. Társulatommal két utjonnan szerződött női tag van: Miskolczy Emma és Harday Paula. Miskolczy Emma kisasszony, egyik tekintélyes vidéki ügyvéd gyermeke, Harday Paula k. a pedig kit S.-A.-Ujhelyben szerződöt tettem, a s.-a.-ujhelyi megyei pénztárnál részére, 400 frt örökség van elhelyezve, különben már Hubay Gusztáv színigazgató urnál működött mint színésznő; hogy lehet tehát ezekről kisebbitől nyilatkozni Zombory Gyula urnak, ki a kérdéses czikket beküldte? Zombory Gyula hozzám folyó év február 1-én szerződött s két népsziművet kötött ki, mint felletti darabot u. m. Piros bugyelláris és Tolonozot, tehát ezekben léptem fel; miért nem tiltakozott rögtön a jogbítorlás ellen?

S.-A.-Ujhelyt szabadulni akarván 111 frt 7 kr. előlegétől, igazgatólag léptem fel ellenem a testület tagjai köze, a miért is én kénytelen voltam őt feljelenteni a járásbíroságnál (a mit az ide mellékelt idézés is bizonyítja ott neki, hogy előlegét lefizethesse, egy havi határidő tűzött ki a járásbíró ur, vagy hogy köteles a testületnél maradni míg tartozását le nem törleszti. A járásbíroság ezen határozata után, Zombory, „egy pap” aláírással ellátott anonyim levelet küldött a n. m. l. belügyminisztériumhoz, hogy tölem mint jog- és ezimbitorló a daltársulati concessiót vegyek el. Miért? mert úgy működöm mint a többi daltársulatok? E feljelentést a s.-a.-ujhelyi szolgabírosághoz visszakerülvén, ott az irás összehasonlítása folytán kiderült, hogy a feljelentést Zombory Gyula maga eszközölte. Így akart nemtelen uton előlegétől megszabadulni s engem megkárosítani.

Továbbá nevezett Zombory Gyula ur jellemzésére felhozom, miszerint én őt Liszka-Tolesvára a helykieszköz- és bérlet szerzés végett elküldtem. Ő a nevezett helyen 9 frtnyi bérletpénzt ugyan fel is vett, de azt, mint előttem, mint a testület tagjai előtt, eltagadta.

En kétkedve szavaiban, level által, és később személyesen megkerestem a liszka-tolesvári városi hatóságot, a honnan azt a tudósítást vettem, hogy Zombory Gyula színész, a bérletpénzt csakugyan felvette, a mit az ide mellékelt nyilatkozat is bizonyít. Ennél fogva figyelmeztetem a t. színigazgató urakat, hogy ha a nevezett urral szerződésre öhajtanak lépni, irányában nagyon óvatosan viseljék magukat.

Irsay B. Zsigmond s. k.
volt daltársulati igazgató.

*) Az ezen rovat alatt közölttekt s e m i t e k i n t e t b e n n e m vállal felelősséget a szerkesztő.

HIRDETÉS.

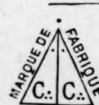
A legjobb
szivarka-papiros.

LE HOUBLON

Francia gyártmány.

Utánzástól őrizkedjenek.

E papiros csak akkor valódi, ha minden egyes lapja „Le Houblon” bélyeget viseli és minden egyes füzetke az alatti védjeggyel és aláírással el van látva.

Cawley & Henry
Propriété du Brevet

CAWLEY & HENRY, al einjge Fabrikanten, PARIS

Seuls Fabricants brevetés des Marques :

PAPIER ANANAS LE DRAPEAU NATIONAL

Couleur Mals Qualité supérieure Blanc ou Mals

Aux Armes de chaque Pays

Kiadótulajdonosok: K. J. és L. J.